

Dr. F. Swart, voorzitter Comité Schone Lucht¹ Fennaswart25@gmail.com
Drs. Ing. J. Vollenbroek, voorzitter Mobilisation for the Environment². info@mobilisation.nl
Drs. M. Visschers, bestuurslid Leefmilieu³ info@maartenvisschers.nl
Drs. D. Pols, directeur Vereniging Milieudedefensie⁴ Donald.pols@milieudedefensie.nl
Drs. A. Palmen, directeur Greenpeace Nederland⁵ andy.palmen@greenpeace.org.

T.a.v.: Minister voor Klimaat en Energie, de heer Rob Jetten
en Kamerleden Commissie EZK
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
minister-ke@minEZK.nl
cie.ezk@tweedekamer.nl

CC: Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw Heijnen
Minister voor Natuur en Stikstof, mevrouw Van der Wal -Zeggelink

Betreft: Reactie Kamerbrief Beleidsinzet Biograndstoffen (22 april 2022); bespreking in Commissie
EZK op 22 juni 2022

Datum: 15 juni 2022

Geachte minister Jetten, minister Van der Wal, staatssecretaris Heijnen en geachte Kamerleden,

Op 22 april 2022 heeft u (minister Jetten) de Kamerbrief 'Beleidsinzet Biograndstoffen' gepubliceerd⁶. De kamerbrief is geagendeerd voor bespreking tijdens de Commissie van 22 juni aanstaande (17.30 -22.30 uur)⁷. Hierbij sturen wij u onze reactie op de Kamerbrief. Hierbij gaan we onder meer in op de volgende onderwerpen: *(zie volgende blad 2)*

¹ <https://comiteschonelucht.nl/>

² <https://mobilisation.nl/nl/>

³ <https://www.leefmilieu.nl/>

⁴ <https://milieudedefensie.nl/>

⁵ <https://www.greenpeace.org/nl/>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/04/22/beleidsinzet-biograndstoffen>

⁷ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2022A05214

1. *Onmiddellijke subsidiestop voor laagwaardige warmte uit biomassa;*
2. *Subsidiestop biomassaverbranding hoge temperatuur warmte óók noodzakelijk;*
3. *Intrekking vergunde subsidies nog niet gebouwde biomassacentrales;*
4. *Intrekking cq afkoop subsidie bijstook kolencentrales;*
5. *Verdere aanscherping duurzaamheidscriteria biograndstoffen.*

Vooraf

Wij steunen de conclusie van het SER advies⁸ (2020) dat biograndstoffen zo hoogwaardig mogelijk moeten worden toegepast. Dat betekent echter niet dat elke toepassing die meer hoogwaardig is dan verbranden, ook daadwerkelijk goed en duurzaam is.⁹

De regering heeft het veelvuldig over een afbouwpad. Wel beschouwd is er echter helemaal geen sprake van een afbouw. Er is slechts sprake van een langzamer verloop van de beoogde verdere opbouw. De regering doet namelijk geen voorstel om minder subsidies voor biomassaverbranding te geven zodat biomassaverbranding ook echt wordt afgebouwd. Integendeel, alle bestaande miljardensubsidies voor de meest laagwaardige toepassingen wil de regering laten blijven voortbestaan inclusief extra biomassasubsidie voor hoge temperatuur warmte. In de praktijk betekent dit helaas een verdere opbouw van de import van biomassa uit risicovolle landen voor langere termijn¹⁰.

1. Onmiddellijke subsidiestop voor lage temperatuur warmte uit biomassa

Wij staan achter de onmiddellijke subsidiestop voor lage temperatuur warmte uit biomassa, zoals besloten door het kabinet¹¹. Het kabinet prikt de 'groene' bubbel van biomassaverbranding door en erkent de grote nadelige effecten van biomassaverbranding voor klimaat, biodiversiteit en luchtkwaliteit¹². De onmiddellijke subsidiestop betreft lage temperatuur biomassawarmte voor warmtenetten en kastuinbouw. Lage temperatuur warmte kan veel beter door échte duurzame energie zoals bodemwarmte worden opgewekt. De Kamerbrief stelt dat het kabinet een extra inzet zal plegen op het versneld opschalen van duurzame warmtebronnen als geothermie, restwarmte en aquathermie (zie pagina 6 Kamerbrief). In het beleidsprogramma Klimaat en Energie dat in juni aan de kamer is aangeboden, gaat het kabinet hier nader op in.

2. Subsidiestop biomassaverbranding hoge temperatuur warmte óók noodzakelijk

Wij zijn van mening dat biomassaverbranding voor hoge temperatuur warmte (zoals de opwekking van stoom voor industriële toepassing) ook niet meer gesubsidieerd dient te worden¹³. Voor deze biomassaverbranding gelden dezelfde nadelige effecten op klimaat, biodiversiteit en luchtkwaliteit

⁸ <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/advies-biomassa-in-balans>

⁹ Bioplastics, als voorbeeld van toepassing van biograndstoffen, kunnen blijven bijdragen aan overconsumptie in een wegwerpmaatschappij en zijn in dat geval niet duurzaam of circulair. De regering dient naar onze mening daar meer kritisch over te zijn. Samen moeten wij waken voor het 'heilig verklaren' van biograndstoffen.

¹⁰ De eerste subsidies voor bijstook in kolencentrales eindigen in 2027. Nieuwe subsidies voor warmte gelden nog tot 12 jaar na aanvang .

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/22/onmiddellijke-subsidiestop-voor-laagwaardige-warmte-uit-biograndstoffen>

¹² Zie ook desastreuze effecten in de film over het Zweedse bosbouwmodel van kaalkap, MoreOfEverything : <https://moreofeverything.org/>

¹³ Een voorbeeld hiervan is de geplande biomassacentrale van Sabic Bergen op Zoom voor stoomproductie (import houtpellets 0.2 Mton/ jaar). <https://www.bndestem.nl/bergen-op-zoom/chemiereus-sabic-in-bergen-op-zoom-wil-biomassacentrale-bouwen-zo-duurzaam-is-dat~a745d1d5/>

als bij de productie van lage temperatuur warmte. In de Kamerbrief ontbreekt overigens een inschatting van de jaarlijkse hoeveelheid te importeren houtpellets die hiervoor nodig zou zijn. Voor hoge temperatuur warmte dient versneld ingezet te worden op waterstof. De vrijkomende SDE subsidies dienen te worden ingezet voor het versneld opschalen van duurzaam opgewekte hoge temperatuur warmte. Daarnaast dient resterende vrijkomende SDE subsidie te worden ingezet op een structurele inzet op energiebesparing (isolatie) en (hybride) warmtepompen. Hout dient hoogwaardig in de bouw voor constructiemateriaal en houtvezelplaat te worden toegepast. Daarbij blijft koolstof lang vastgelegd.

3. Intrekking vergunde subsidies nog niet gebouwde biomassa centrales

Nadere invulling en aanscherping in het afbouwplan biomassa betreft de al vergunde subsidies voor nog niet gebouwde biomassa centrales. Wij zijn van mening dat ook deze subsidies dienen te worden ingetrokken, conform het SER advies (2020)¹⁴. Het SER advies stelt dat financiële compensatie voor de gemaakte voorbereidingskosten gepast is, indien de biomassa centrale nog niet is gebouwd.

Een voorbeeld hiervan is de geplande maar nog niet gebouwde biomassa centrale van Vattenfall in Diemen. Vattenfall vraagt al anderhalf jaar om duidelijkheid van de politiek. Die tijd is nu gekomen. Compensatie van voorbereidingskosten is nodig. Een dergelijke compensatie levert de overheid geld op. De compensatie zal slechts een deel van de totale vergunde subsidie bedragen. De 395 miljoen euro gereserveerde subsidie voor biomassa (cq het restant daarvan na compensatie) kan dan geïnvesteerd worden in échte duurzame technieken. Dat geld is daarvoor hard nodig. Vattenfall geeft zelf aan niet door te willen gaan met een biomassa centrale die niemand meer wil. De politiek is nu aan zet.

4. Intrekking cq afkoop subsidie bijstook kolencentrales

Een stop op subsidies voor verbranding van houtige biomassa in kolencentrales is gerealiseerd door de motie Koffeman¹⁵. Echter ook de reeds vergunde subsidies voor de bijstook van geïmporteerde biomassa in de Nederlandse kolencentrales moeten per onmiddellijk worden ingetrokken. Financiële compensatie voor de gemaakte kosten voor ombouw (indien daadwerkelijk gemaakt) is ook hier gepast. Bij compensatie is er sprake van afkoop van subsidies. Een dergelijke afkoop levert de overheid ook geld op. De afkoopsom zal slechts een deel van de totale vergunde subsidie bedragen. Daarmee is afkoop financieel aantrekkelijk voor de overheid. De totaal vergunde biomassa subsidie bij een kolencentrale bedraagt vele malen de gemaakte ombouwkosten.

Jaarlijks worden 3.5 miljoen ton geïmporteerde houtpellets in Nederlandse kolencentrales verbrand (benodigde jaarlijkse kaalkap betreft ongeveer tweemaal de oppervlakte van Amsterdam). De totale exploitatiesubsidie in de periode 2019-2027 bedraagt 3,6 miljard euro. Dat zijn 3,6 miljard euro van de belastingbetaler voor de meest laagwaardige toepassing die er bestaat. In nauwe samenwerking met Forest Defenders en buitenlandse NGO's uit de Baltische Staten en de Verenigde Staten geven wij al jarenlang aan mordicus tegen deze import te zijn. Mede vanwege de desastreuze kaalkap van hun bossen. Hierbij verwijzen wij ook naar het commentaar van betreffende buitenlandse organisaties op deze Kamerbrief.

De landelijke Nederlandse NGOs onder leiding van Greenpeace stapten om deze reden in

¹⁴ <https://www.ser.nl/nl/Publicaties/advies-biomassa-in-balans>

¹⁵ https://www.eerstekamer.nl/motiedossier/35668_f_motie_koffeman_pvdd_c_s
https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20210629/motie_van_het_lid_koffeman_c_s_3/document3/f=vlk3gzr8z_v_opgemaakt.pdf

juli 2021 uit het Convenant Duurzaamheid Biomassa¹⁶, die ze eerder met de industrie hadden ondertekend. Dat betekent dat alle NGOs, inclusief hun vaak wereldwijde netwerk, mede op basis van hun expertise over de bossen in de landen van herkomst, van oordeel zijn dat de houtpellets die nog steeds massaal in Nederlandse kolencentrales worden verbrand niet voldoen aan de betreffende criteria.

Er is sprake van voortschrijdend inzicht met betrekking tot de negatieve effecten van biomassaverbranding op klimaat en biodiversiteit. Op basis daarvan dient de overheid ook reeds lopende subsidies in te trekken cq af te kopen, met compensatie van gemaakte ombouwkosten van kolencentrales.

5. Verdere aanscherping duurzaamheidscriteria biograndstoffen hoog nodig

Voorstel Europese Commissie te zwak

Aanscherping van duurzaamheidscriteria voor biograndstoffen die hoogwaardig worden ingezet, is hoognodig. De huidige certificeringen (FSC, PEFC en SBP) zijn onvoldoende¹⁷. Daarnaast voldoet vooral ook het toezicht op de naleving van de criteria niet. Dat komt onder andere omdat het in de kern is gebaseerd op en afhankelijk is van het oordeel van commercieel belanghebbende organisaties (certificeerders, certificatiesystemen en bedrijven) die profijt hebben van elke afzwakking van de toetsing. De desastreuze kaalkap in de Baltische Staten, het zuid-oosten van de VS en Canada (British Columbia) zijn hier een zeer pijnlijk voorbeeld van. Betreffende bosbeschermingsorganisaties wijzen dan ook naar het Europese en Nederlandse beleid op het gebied van biomassaverbranding.

Het huidige voorstel van de aanscherping van de Europese Commissie is veel te zwak. Een internationale coalitie van NGO's heeft voorstellen voor sterke aanscherping bij de revisie van de RED (nieuwe EU Richtlijn hernieuwbare energie) gedaan¹⁸. De Milieucommissie (Commissie Envi) van het Europees Parlement heeft op 16 mei een advies gegeven. Daarbij wordt primaire biomassa (biomassa direct geoogst uit het bos) uitgesloten van subsidie en telt primaire biomassa niet mee voor de doelen van hernieuwbare energie¹⁹.

Aanbevelingen

- A. *Aanscherping criteria Europese Commissie;*
- B. *Criteria voor verdere noodzakelijke aanscherping (zie volgende blad 5)*

¹⁶ <https://www.greenpeace.org/nl/natuur/47038/de-biomassa-leugen/>

¹⁷ <https://www.fern.org/publications-insight/unsustainable-and-ineffective-why-eu-forest-biomass-standards-wont-stop-destruction-2348/>

¹⁸ <https://www.fern.org/publications-insight/ngos-to-protect-nature-and-the-climate-we-must-reform-how-bioenergy-is-treated-in-the-eus-renewable-energy-directive-2418/>

¹⁹ <https://news.mongabay.com/2022/05/eu-parliaments-environment-committee-urges-scale-back-of-biomass-burning/>

A. Aanscherping criteria Europese Commissie

In de Kamerbrief (pagina 4) wordt ook gesteld dat het betreffende voorstel van de Europese Commissie te zwak is. De Kamerbrief geeft aan dat het kabinet zal inzetten op verdere aanscherping van het certificeringsproces: via implementatie van de duurzaamheidscriteria en aanscherpen van het toezicht. De Europese Commissie stelt een zeer zwakke aanscherping van de duurzaamheidscriteria voor biograndstoffen voor in de herziening van de RED II. Nederland zet bij de onderhandelingen hierover in op verdere verhoging van het ambitieniveau en verdere aanscherping van de Europese duurzaamheidscriteria. Nederland pleit onder meer voor:

het opnemen van sociaaleconomische criteria, in lijn met de criteria uit het Duurzaamheidskader, en opname van een rapportageverplichting over de CO₂-uitstoot van houtige biograndstoffen.

Echter deze aanscherpingen nemen de knelpunten met betrekking tot klimaat en biodiversiteit onvoldoende weg.

B. Criteria voor verdere noodzakelijke aanscherping

Naar onze mening dienen in de aanscherpingen de volgende criteria te worden opgenomen:

- I. niet meetellen van de verbranding van biomassa voor de doelstellingen voor hernieuwbare energie;
- II. stopzetten van alle subsidies en andere steunmechanismen (zoals nultarief biomassa in de ETS dwz geen CO₂ heffing) voor energie uit de verbranding van houtige biomassa. Deze subsidies dienen in plaats daarvan te worden geïnvesteerd in échte hernieuwbare energiebronnen;
- III. het consequent toepassen van het cascadeprincipe vanaf het moment van houtoogst²⁰. Het cascadeprincipe dient wettelijk goed te worden geborgd om greenwashing van zgn reststromen te voorkomen;
- IV. alle beschermde of zeer biodiverse gebieden vrijstellen van het oogsten van biomassa;
- V. geen toepassing van BECCS (Biomassaverbranding met CO₂-afvang en -opslag). BECCS is geen bewezen techniek, energie-inefficiënt en onbetaalbaar²¹;
- VI. het uniform toepassen van alle (duurzaamheids)criteria voor bio-energie vanaf installaties met een capaciteit van 5 MW. Dit aangezien de overgrote meerderheid van de installaties klein is en verschillende regels onnodige administratieve lasten veroorzaken.

²⁰ In de Kamerbrief Beleidsinzet Biograndstoffen wordt ook een te ontwikkelen beleidsinstrumentarium hoogwaardige inzet biograndstoffen gepresenteerd (pagina 3): "Om de beleidsinzet te realiseren, wil het kabinet het aantrekkelijker maken om biograndstoffen hoogwaardig te benutten. De ontwikkeling van een uitgebreider stimuleringsinstrumentarium en leveringszekerheid van biograndstoffen zijn daarvoor cruciaal. Er bestaan nu al verschillende beleidsinstrumenten die het transitiegerichte gebruik van biograndstoffen (zoals biobrandstoffen) stimuleren. Het kabinet onderkent dat het stimuleren van deze transitietoepassingen de opbouw van meer hoogwaardige toepassingen van biograndstoffen kan verdringen. Bij de doorontwikkeling van het bestaande stimuleringsinstrumentarium heeft het kabinet daarom oog voor de positie van deze hoogwaardige toepassingen ten opzichte van transitietoepassingen en het stimuleren van de marktvaart naar hoogwaardige toepassingen. Op dit moment is hier nog geen budget voor beschikbaar en zal nog besluitvorming in het kader van het Klimaatfonds moeten plaatsvinden."

²¹ <https://easac.eu/news/details/look-before-you-leap-european-science-academies-caution-against-subsidies-for-bioenergy-with-carbon-capture-and-storage-beccs/>
<https://forestdefenders.eu/eu-climate-plan-bets-on-non-existent-technology-to-reduce-emissions/>

Wij vragen u bovenstaande kritische reactie en aanbevelingen op te nemen in de Beleidsinzet Biograndstoffen en horen graag uw reactie voor woensdag 22 juni 2022 (debat commissie).

Hoogachtend,

Dr. F. Swart, voorzitter Comité Schone Lucht

Drs. Ing. J. Vollenbroek, voorzitter Mobilisation for the Environment

Drs. M. Visschers, bestuurslid Leefmilieu

Drs. D. Pols, directeur Vereniging Milieudefensie

Drs. A. Palmen, directeur Greenpeace Nederland